

Nieuwsbrief leren

Leren en studeren thuis en op school

Lieven Coppens

nieuwsbrief.leren@gmail.com

www.nieuwsbriefleren.be

0

Voorwoord

Zo. Ongeveer een maand na de vorige ligt de voorlaatste nieuwsbrief van dit schooljaar voor jullie. Weer te laat, maar je kent dat. Eens je een achterstand hebt opgelopen is deze nog moeilijk in te halen.

Niet dat ik intussen heb stilgezeten. De afgelopen maand verwerkte ik om en bij de 200 nieuwe inschrijvingen op de nieuwsbrief. Vanaf nu zal hij verstuurd worden naar 1139 verschillende e-mailadressen. Hierbij wil ik de heer Eric Van Laere, hoofdbegeleider basisonderwijs van de Diocesane Pedagogische Begeleidingsdienst van het bisdom Gent extra bedanken. Zijn persoonlijke aanbeveling opende veel deuren. Ook dank aan alle andere mensen die in stilte helpen bij de verspreiding van mijn brieven.

Momenteel werk ik aan de uitbreiding van mijn website. Ik wil er een pagina aan toevoegen met veelgestelde vragen. Sommige vragen komen immers geregeld terug en krijgen dan steeds hetzelfde antwoord. Dit antwoord op mijn website plaatsen is dan net zo handig.

De nieuwe leden nodig ik uit om een kijkje te nemen op mijn [postlijst](#). Door in te schrijven kunnen jullie aan elkaar vragen, antwoorden en aankondigen doorspelen. Iedereen krijgt daarbij steeds alle vragen en antwoorden in zijn postbus. Aan de statistieken zie je dat dit een zeer rustige lijst is: je krijgt zeker geen tonnen extra post te verwerken. Inschrijven kan door jouw e-mailadres door te geven via de knop op mijn website (deze knop vind je onder de [verzameling nieuwsbrieven](#)).

Lieven

1

Even uw aandacht

 Het Masterplan Dyslexie organiseerde in 2006 een vijftal conferenties in Nederland. Het thema was: *Dyslexie, daar zit meer achter*. Centraal in dit thema stond de optimale ondersteuning van leerlingen met leesproblemen en dyslexie vanaf het aanvankelijk lezen in de basisschool tot de diplomering aan het eind van het secundair onderwijs. Volgende vragen kwamen aan bod:

- Welke ondersteuning kun je geven in de klas?
- Welke begeleiding is nodig buiten de klas?
- Hoe kun je een dyslexiebeleid voor de school ontwikkelen?
- Hoe kun je de overgang van het basisonderwijs naar het voortgezet onderwijs aanpakken?

De antwoorden op deze vragen werden geformuleerd in themalezingen, werkwinkels, trainingen en begeleidingssessies. Ik geef een greep uit de onderwerpen ter oriëntatie:

- Leesproblemen en dyslexie, de rol van de schoolleider.
- Afstemming onderwijs – zorg – ouders.
- Leesproblemen en dyslexie bij allochtone leerlingen.
- Interventieprogramma's in het voortgezet onderwijs.

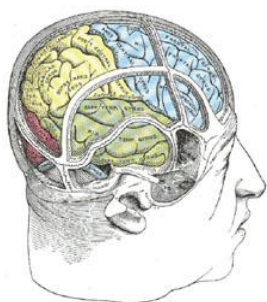
- Met ouders samen werken aan lezen.
- Dyslexie in de praktijk van het voortgezet onderwijs.
- Optimaliseren van het aanvankelijk lezen.
- Compenserende middelen in het basisonderwijs.
- Implementatie protocol dyslexie voortgezet onderwijs.
- Begeleiding overgang van basis- naar voortgezet onderwijs.

De materialen die gebruikt werden bij deze sessies (presentaties, teksten en artikels) kunnen voorlopig nog van de website van het Masterplan Dyslexie afgehaald worden. Na verloop van tijd worden deze weer weggehaald. Iedereen die geïnteresseerd is in één van de voornoemde onderwerpen kijkt dus best zo snel mogelijk op www.masterplandyslexie.nl onder de titel *Conferenties Masterplan Dyslexie 2006*.

2

Dyscalculie: een tipje van de sluier opgelicht?

Dyscalculie komt nagenoeg even frequent voor bij mensen als dyslexie en adhd. Tot nu toe was er echter nog maar weinig onderzoek gedaan naar de onderliggende oorzaak op het niveau van de hersenen.

Wetenschappers onder leiding van het Londense *University College* deden een onderzoek dat gevolgen zou kunnen hebben voor de aanpak en behandeling van dyscalculie. Ze bewezen dat de rechter pariëtale hersenkwab (het gele gedeelte in de tekening hiernaast) verantwoordelijk is voor dyscalculie.

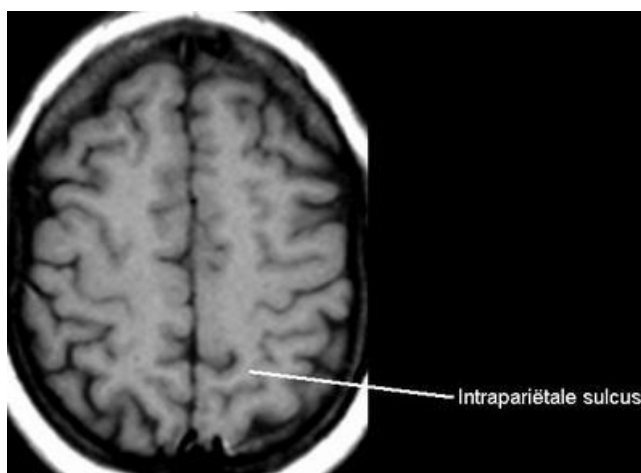
De meeste mensen gaan zeer gemakkelijk, bijna automatisch om met cijfers. De onderzoekers wilden nagaan wat er gebeurde als ze de gebieden uit de rechter pariëtale hersenkwab die in verband staan met het leren van wiskunde gedurende enkele honderden milliseconden effectief konden uitschakelen. Hiervoor gebruikten ze de techniek van de Transcraniale Magnetische Stimulatie¹ (TMS).

In dit onderzoek werd dyscalculie opgewekt bij vrijwilligers die normaal geen problemen met wiskunde hadden. Ze moesten een taak uitvoeren waarbij ze telkens twee cijfers met elkaar moesten vergelijken, waarbij een cijfer fysiek groter was dan het andere. Het andere was dan numeriek groter.

bv. **2** **4**

De proefpersoon moest aangeven welk van de twee cijfers numeriek groter was. TMS werd toegepast op het moment dat de proefpersonen daarover moest beslissen. Dit gebeurde ter hoogte van de rechtse intrapariëtale sulcus. Deze test werd ontworpen om de automatische herkenning van cijfers na te gaan. Hij werd afgenomen zowel van personen met als van personen zonder dyscalculie.

De onderzoekers stelden vast dat de vrijwilligers zonder dyscalculie enkel dyscalculieachtig gedrag vertoonden tijdens de momenten van TMS. Dit gedrag werd vergeleken met het gedrag van personen met dyscalculie. Deze vertoonden hetzelfde gedrag als dat van de vrijwilligers zonder dyscalculie tijdens TMS.

Deze nieuwe benadering, waarbij men de deelnemers met door TMS-geïnduceerde virtuele dyscalculie vergeleek met deelnemers met 'echte' dyscalculie, liet de onderzoekers toe een rechtstreeks oorzakelijk

¹ Dit is een techniek waarbij men door middel van magnetische pulsen tamelijk gericht kleine stukjes hersenen tijdelijk kunnen worden uitgeschakeld, zonder dat dit blijvende schadelijke effecten heeft voor de persoon. Op die manier kan nagegaan worden of deze stukjes hersenen al dan niet verantwoordelijk zijn voor een bepaalde actie of functie.

verband vast te stellen tussen problemen ter hoogte van de rechtse intrapariëtale sulcus enerzijds en dyscalculie anderzijds¹.

3

Hoe ga ik om met broer en/of zus: tips voor kinderen met leer- of sociale problemen

Deze tips vond ik op LD Online. Ik vond het de moeite om ze voor jullie op een rijtje te zetten. Voor uitgebreidere uitleg verwijs ik naar het artikel zelf².

Tips voor een kind met leer- of sociale problemen

- Werk je problemen niet uit op broer en/of zus.
- Sluit je niet af van broer en/of zus, ook al denk je daardoor problemen te vermijden.
- Maak zo weinig mogelijk ruzie. Als je het toch doet, zorg dan dat het is om iets dat de moeite waard is.
- Ligt er iets op je lever? Wacht dan een rustig moment af en vertel het op een kalme manier.
- Wees eerlijk met jezelf. Jij hebt ook een aandeel in elke ruzie. Een ruzie is nooit de schuld van iemand alleen!
- Broer en/of zus kennen je goed. Ze weten precies wat ze moeten doen om je op stang te jagen. Laat je niet kennen en doe alsof het je niet raakt! Dan houden ze vanzelf wel op.
- Vergelijk je niet met broer en/of zus. Ook zij hebben hun problemen en fouten. Soms lijkt het dat het voor hen allemaal veel makkelijker loopt. Soms is dat ook zo. Bedenk dat zij ook momenten hebben waarop het minder gaat.

Tips voor ouders om een kind met leer- of sociale problemen te helpen

- Besef dat er geen vaste handleiding bestaat.
- Besef dat de aanpak van tijd tot tijd zal moeten veranderen.
- Zorg er voor dat brussen zich niet gaan gedragen als een derde ouder. Soms stellen ze zich zeer dominerend op ten opzicht van hun broer of zus met leer- of sociale problemen. Dit lokt vaak enkel nog meer problemen uit.
- Help het kind zijn energie te gebruiken voor het opbouwen van positieve relaties met zijn brussen.

Tips voor ouders om de brussen³ van een kind met leer- of sociale problemen te helpen

- Leg aan de brussen uit dat het normaal is dat ze af en toe ruzie hebben met het kind met leer- of sociale problemen. Leg hen ook uit dat ze ook af en toe ruzie zouden hebben als er geen problemen waren.
- Leg aan de brussen uit dat samenleven met een broer of zus met leer- of sociale problemen onzeker en onvoorspelbaar is. Leg hen uit dat zij hun reacties wel kunnen beheersen.
- Leg aan de brussen uit dat stemmingswisselingen en tegenstrijdig gedrag de voornaamste symptomen zijn van kinderen met leer- en aandachtsproblemen. Leg hen uit dat ze dat gedrag ernstig maar niet persoonlijk moeten nemen.
- Moedig de brussen aan om te praten over hun angsten, zorgen en problemen. Spreek over hun gevoelens geen oordeel uit, beluister het gewoon.
- Moedig de brussen aan om te vertellen wat het voor hen betekent om een broer of zus te hebben met leer- of sociale problemen. Hou in gedachten dat je misschien nooit zelf in deze situatie verkeerd hebt.
- Geef duidelijk aan dat het normaal is dat de brussen soms gemengde gevoelens hebben ten opzichte van broer of zus.
- Informeer brussen duidelijk over de aard van de problemen van broer of zus. Door hun gebrek aan levenservaring kunnen zij een en ander niet juist inschatten. Door het geven van informatie vermijd je dat ze onjuiste dingen gaan veronderstellen of geloven. Vaak zijn die veronderstellingen ook nog nodeloos overtrokken.

¹ Het volledige Engelstalige artikel vind je op <http://www.scienceguide.nl/pdf/Cohen.pdf>.

² Het volledige artikel van Rock Lavoie vind je op <http://www.ldonline.org/article/14636?theme=print>.

³ Brussen: broers en zussen.

Hoe respectvol gaan we om met ouders? Of moeten het allemaal superouders zijn?

Op de website van het Nederlandse Netwerk Landelijke Ouderorganisaties vond ik een poster van het Nederlandse Ministerie voor Onderwijs. Een typologie van de verschillende ouders waarmee scholen in aanraking komen met aanbevelingen om er mee om te gaan. Op <http://www.nloo.nl/HerkenOuders.pdf> vind je de volledige versie. Ik vatte deze samen voor de nieuwsbrief omdat ik geschrokken was van de negatieve kijk die men blijkbaar op ouders heeft. En met begrip voor het standpunt van het Netwerk...

DE SUPPORTER	<p>Opleiding: laag/midden Kenmerken: tevreden en betrokken, uitvoerend Trefwoorden: behulpzaam, dienend, naïef, aangepast Geschikt voor: hand- en spandiensten, ouderraad Ongeschikt voor: medezeggenschapsraad en schoolbestuur zonder eerst één of meer cursussen te volgen Benaderwijze: doe een appèl op het gevoel van saamhorigheid, het bestaan van een bondgenootschap, partnerschap met gemeenschappelijke doelen.</p>
DE AFWEZIGE	<p>Opleiding: laag/midden Kenmerken: redelijk ontevreden, niet-betrokken, school heeft geen prioriteit, onbereikbaar Trefwoorden: solitair, opgever, niet communicabel Geschikt voor: ondersteuningsnetwerk van de school, functie van 'bruggenhoofd' naar andere afwezige ouders Ongeschikt voor: medezeggenschapsraad, bestuur, ouderraad en schoolbestuur zonder eerst één of meer cursussen te volgen Benaderwijze: zoek contact, toon interesse, ga in gesprek over de culturele achtergrond van de kinderen, leef je in, kijk waar je mee kunt helpen en win vertrouwen</p>
DE POLITICUS	<p>Opleiding: midden/hoog Kenmerken: wil mee beslissen, invloed uitoefenen, kritische consument, extravert Trefwoorden: kritisch, precies, optimistisch, doorzetter, wil inspireren, overtuigen, verhelderen Geschikt voor: medezeggenschapsraad, schoolbestuur Ongeschikt voor: verrichten van uitvoerende hand- en spandiensten Benaderwijze: speel in op de behoefte om invloed uit te oefenen op het beleid van de school, de wens om gehoord te worden, zich te manifesteren in groepen, zichzelf te horen praten</p>
DE CARRIERMAKER	<p>Opleiding: midden/hoog Kenmerken: legt verantwoordelijkheid voor opvoeding, opvang en onderwijs bij de school Trefwoorden: afzijdig, zakelijk, niets geven, wel nemen Geschikt voor: medezeggenschapsraad en schoolbestuur als het past in het carrière perspectief Ongeschikt voor: tijdrovende hand- en spandiensten Benaderwijze: Knoop een gesprek aan over werk, loopbaan, opleiding, wijs op het functioneren van de medezeggenschapsraad en het schoolbestuur, welke interessante personen daarin participeren en wat dat voor een carrière kan betekenen.</p>
DE KWELGEEST	<p>Opleiding: hoog Kenmerken: voelt zich gekwetst, miskend door de houding van de school Trefwoorden: ongevoelig, betweter, koud, agressief, conflicterend, theatraal, ongeduldig Geschikt voor: medezeggenschapsraad, schoolbestuur Ongeschikt voor: hand- en spandiensten, ouderraad Benaderwijze: toon werkelijke interesse in de motieven van deze ouder, blij zakelijk, maar zorg ervoor dat de andere ouder op zijn gemak is, bereid je goed voor, zorg dat je het lijntje openhoudt</p>
DE SUPEROUDER	<p>Opleiding: hoog Kenmerken: voelt zich samen met de school verantwoordelijk voor opvoeding en onderwijs Trefwoorden: loyaal, ambitieus, grensverleggend, communicator, vraagbaak, doet groeien Geschikt voor: meedenken en oplossen van conflicten, de aanpak van crises, het werven van fondsen, schoolbestuur (voorzitter) Ongeschikt voor: ondersteuningsnetwerk van de school Benaderwijze: toon warme belangstelling voor opvattingen en verwachtingen van deze ouder over opvoeding en onderwijs, peil de behoefte aan betrokkenheid, zet de deur open van participatie, doe er je voordeel mee</p>

Om in ons achterhoofd te houden als we over ouders praten. Of moeten het echt allemaal superouders zijn?